

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a ifj. dr. Gacsályi Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Zvekán Erzsébet ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 26.M.992/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 59.Mf.635.646/2006/7. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. október 22. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 59.Mf.635.646/2006/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 26.M.992/2005/17. számú ítéletével - a felperes keresete alapján - megállapította az alperes 2005. február 4-ei rendkívüli felmondása jogellenességét és a munkaviszonynak az ítélet jogerőre emelkedésekor való megszűnését. Kötelezte az alperest 2.251.009 forint elmaradt munkabér és kamatai, 80.000 forint felmentési átlagkereset, 23.272 forint betegszabadság idejére járó munkabér, valamint - kötbér jellegű szankcióként - három havi átlagkereset (480.000 forint) megfizetésére.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2004. szeptember 1-jétől pénztáros munkakörben dolgozott az alperesnél, a munkaszerződése szerint a munkáját az alperes által üzemeltetett játéktermekben változó munkavégzési helyen végezte, de ténylegesen a munkaviszonya kezdetétől a P. utcai játékteremben dolgozott. Az alperes 2005. január 31-én a felperest a H. J. téri játékteremben kívánta foglalkoztatni, ide írásban „kirendelte”. A felperes az erre vonatkozó okiratot nem vette át, nem jelent meg a 18 órakor kezdődő munkavégzésre. Az alperes a 2005. február 4-én kelt rendkívüli felmondással a munkamegtagadásra hivatkozással megszüntette a felperes munkaviszonyát.

A felperes keresetében arra hivatkozással kérte a munkaviszonya jogellenes megszüntetésének megállapítását, mert 2005. február 1-

jén 2005. január 31-ei visszamenőleges hatállyal a háziorvosa keresőképtelen állományba vette. Az alperes a kereset elutasítását kérte amiatt, mert a felperes a keresőképtelenségét nem közölte, a munkát nem vette fel a számára előírt munkavégzési helyen.

A munkaügyi bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felperes 2005. február 1-én délelőtt vagy délután járt-e az orvosnál, továbbá annak sem, hogy a keresőképtelenségét csak 2005. február 9-én igazolta. Úgy ítélte meg, hogy az alperes a reá háruló bizonyítási teher ellenére kétséget kizáróan nem bizonyította a munkaviszonyból származó kötelezettség jelentős mértékű megsértését, az indok valós voltát, illetve a legsúlyosabb szankció arányosságát, ezért a jogellenesnek minősített rendkívüli felmondás alapján marasztalta az alperest.

Az alperes fellebbezésében a keresetet elutasító ítélet hozatalát kérte arra hivatkozva, hogy a felperes 2005. január 31-én a munkáltatói utasítás végrehajtása megakadályozása érdekében különböző helyszíneken különböző személyekkel találkozót beszélt meg, és egyetlen szóval sem jelezte a keresőképtelen állapotát. Ehelyett a feletteseit arról igyekezett meggyőzni, hogy továbbra is a P. utcai játékteremben dolgozhasson. Vitatta, hogy a felperes a perbeli napon keresőképtelen lett volna, hiszen egész nap tárgyalásokat folytatott, és a korábbi munkavégzési helyén megjelent.

A Fővárosi Bíróság 59.Mf.635.646/2006/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette azzal, hogy a felperes a „kirendelés” felettesétől átvételét 2005. január 31-én délután 3 órakor tagadta meg, majd találkozót beszélt meg a teremvezetővel, és aznap fél 6 órakor megjelent a P. utcai játékteremben. Ekkor átvette a kirendelést, de a 6 órás munkakezdésre a megadott munkavégzési helyen nem jelent meg. A másodfokú bíróság részbizonyítás keretében megkereste a felperes háziorvosát, és a csatolt iratokból megállapította, hogy az orvos 2005. február 1-én a felperest nem az általa a perben hivatkozott „vírusos hasmenéssel”, hanem „lázás volt, torka fájt” panasszal vette visszamenőleg táppénzes állományba.

A másodfokú bíróság mindezek alapján nem találta bizonyítottnak a felperes perbeli állítását arról, hogy 2005. január 31-én és február 1-én jelezte a keresőképtelenségét a felettesének, ezt ugyanis minden tanú cáfolta. Ezzel szemben a felperes kijelentette, hogy „B-re nem megy ki dolgozni” ...”azért, mert nem megfelelőek a higiéniai körülmények ezen a helyen”. Munkakezdekor a P. utcai

játékteremben jelent meg, a keresőképtelenségét napokkal később, február 4-én jelezte, és csak február 9-én igazolta.

A másodfokú bíróság mindezekből arra következtetett, hogy az alperesi rendkívüli felmondás az Mt. 96. § (1) bekezdés b) pontja alapján megalapozott volt, a jognyilatkozatot az alperes a felperesnek a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tevő magatartására alapította.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítéletet helybenhagyó határozat hozatalát. Felülvizsgálati álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta az Mt. 96. § (1) és (2) bekezdését, 100. § (1), (4), (5) és (6) bekezdését, a 103. § (1) bekezdés a) pontját, valamint az eljárási szabályokat. A másodfokú bíróság döntése jogszabálysértő, különösen amiatt, hogy a rendkívüli felmondást az Mt. 96. § (1) bekezdés b) pontja alapján minősítette törvényesnek. A bírói gyakorlat szerint ugyanis az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontja alapján kell elbírálni a perbeli rendkívüli felmondás indokát. Miután a másodfokú bíróság a vétkessége hiányáról foglalt állást, a rendkívüli felmondás az abban foglalt indok valósága bizonyítottsága esetén sem minősíthető jogszerűnek. A felülvizsgálati érvelés szerint az alperes megszegte a munkaszerződés 3. pontját, mivel az új munkavégzési helyet tíz nappal korábban kellett volna kijelölnie, a munkáltatói utasítás ezért az Mt. 4. §-ába is ütközött. A felperes az Mt. 107. § c) pontja és az Mt. 96. § (2) bekezdése megsértésére is hivatkozott, a keresőképtelen betegsége miatt ugyanis mentesült a munkavégzési kötelezettség alól, továbbá az alperes az intézkedése kiadása előtt nem adott lehetőséget a védekezésre.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

A rendkívüli felmondást az abban közölt indok alapján kell elbírálni, és az indokolás tartalma alapján dönthető el, hogy a rendkívüli felmondás az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő kötelezettségszegésen, vagy a b) pontja alapján minősülő, a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tevő magatartáson alapul-e. Ehhez képest nincs jelentősége a jognyilatkozatban az említett jogszabály téves megjelölésének, vagy a pontos megjelölés hiányának.

A 2005. február 4-én kelt rendkívüli felmondásban az alperes csupán az Mt. 96. §-ára hivatkozott, a jognyilatkozat indokolásának tartalmából megállapíthatóan azonban a felperes kötelezettségszegését jelölte meg a rendkívüli felmondás okaként. Az indokolás szerint ugyanis az alperes 2005. január 31-én írásban

a H. J. téri játékterembe „rendelte ki” a felperest, akinek 18 órakor kellett volna itt megjelennie, a felperes azonban a munkavégzést megtagadta, a kijelölt munkavégzési helyen nem jelent meg. A rendkívüli felmondást eszerint az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontjában előírt együttes feltételek alapján kellett elbírálni.

Az irányadó jogerős ítéleti tényállás szerint az alperes változó munkavégzési helyre alkalmazta a felperest, tehát jogosult volt a felperest egyoldalú utasításával más munkavégzési helyre beosztani [Mt. 76/C. § (1) bekezdés, MK 5. számú állásfoglalás]. Ezt nem érintette a munkaszerződés 3. pontjában szereplő (szokásos) havi munkabeosztásra utalás, amely szerint az alperes a tárgyhó első beosztás szerinti munkanapját megelőzően 10 nappal osztja be a munkavállalót.

A felperes egyébként az első- és a másodfokú eljárásban nem cáfolta az alperes 10. sorszám alatti előkészítő iratában előadottakat arról, hogy a más munkavégzési helyre beosztások „mindennaposak” voltak, ezért - figyelemmel a változó munkavégzési helyre alkalmazásra is - a felperes a perbeli más munkavégzési helyre beosztás jogellenességére a felülvizsgálati eljárásban alappal nem hivatkozhat. Nem képezte az első- és a másodfokú eljárás tárgyát az Mt. 4. §-ának megsértésére hivatkozás sem, ezért a felülvizsgálati eljárásban ez a felülvizsgálati érvelés sem vizsgálható [Pp. 270. § bekezdés, EBH 2002.653.].

Az irányadó jogerős ítéleti tényállás szerint az alperes 2005. január 31-én a felettesétől szóban, majd írásban kapott „kirendelésnek” nevezett, de valójában az Mt. 76/C. § (1) bekezdésén alapuló jogszerű más munkavégzési helyre vonatkozó beosztást. Eszerint az aznapi 18 órai munkakezdésre nem a P. úti játékteremben, hanem a H. J. téri játékteremben kellett megjelennie munkavégzésre. A felperes a jogszerű munkáltatói utasítást nem fogadta el, az írásbeli utasítást nem vette át, ezt közölte is a feletteseivel, majd aznap ½⁶^h-6^h körül nem a kijelölt munkavégzési helyre ment dolgozni, hanem a P. úti játékterembe. Itt vette át a „kirendelést”, majd eltávozott.

Az előbbi tényállást aggálytalanul alátámasztotta G. A. humánpolitikai vezető tanúnyilatkozata, amelyet a tárgyaláson személyesen jelen lévő felperes nem vitatott. Eszerint a felperessel T. K. teremfelügyelő közölte telefonon a más munkahelyre beosztást, amit a felperes nem fogadott el, és beszélni akart a humánpolitikai vezetővel. A személyes találkozásukra délután három órakor került sor a Sz. I. krt.-i játékteremben, ahol a felperes írásban kérte az utasítást, ami az alperesnél eleve szokatlan volt („nem volt gyakorlat”). A felperes elolvasta a „kirendelést”, majd határozottan kijelentette, hogy „B-re nem megy ki dolgozni”, „nem megfelelőek a higiéniai körülmények”. A

humánpolitikai vezető tájékoztatta a felperest, hogy a játékterem nem eshet kifogás alá, hiszen a megfelelő működési engedéllyel rendelkezik. A felperes válasza az volt, hogy „este 6 órára bemegy a P. utcába dolgozni, azért, hogy ne lehessen őt kirúgni”. Végül is este hat órakor a felperes a P. úti játékteremben az ottani pénztárostól, M. T.-től átvette a „kirendelést”. A felperes nem vitatta G. A. tanúnyilatkozata azon tényállításait sem, miszerint este 6 órakor őt felhívta T. K. amiatt, mert a felperes este a P. úti játékteremből el akarta vinni a munkaügyi iratait és a személyes holmijait. Telefonon arra utasították a teremfelügyelőt, hogy a felperesnek a személyes holmijain kívül mást ne engedjenek elvinni (11. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4-5. oldalak). A felperes nem tett észrevételt továbbá az alperes 10. sorszám alatt becsatolt előkészítő iratában előadottakra, mely szerint „mielőtt az alperes meghozta döntését a munkaviszony rendkívüli felmondással történő megszüntetéséről, számtalanszor próbált felperessel telefonon kapcsolatba lépni, sikertelenül”.

Az előbbi tényállást kell összevetni azzal, a felülvizsgálati kérelemben már nem is vitatott jogerős ítéleti ténymegállapítással, mely szerint a felperes 2005. január 31-én - noha több felettesével is tárgyalt - nem említette, hogy beteg lenne, ezt a vele személyesen beszélt munkatársak sem észlelték (M. T. tanúnyilatkozata: 12. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal 1. bekezdés).

A felperes keresete megalapozottságának vizsgálata során a másodfokú bíróság helytállóan emelte ki továbbá, hogy a felperes az első fokú eljárásban „vírusos hasmenés” megbetegedést állított, és a szerinte nem megfelelő higiéniai körülmények miatt ezzel magyarázta a munkamegtagadást. Ezzel szemben a másodfokú eljárásban beszerzett háziorvosi iratokból megállapítható volt, hogy a felperes 2005. február 1-én 16 óra 45 perckor jelentkezett a háziorvosnál, aki panaszként azt rögzítette, hogy „lázas volt tegnap, a torka fáj”, majd ezen közlés alapján a felperest előző napra visszamenőlegesen keresőképtelen állományba vette. A háziorvosi iratok semmilyen vírusos, hasmenéses panaszra való utalást nem tartalmaznak.

A változó munkavégzési helyre alkalmazott felperes eszerint nem vitásan a munkáltató más munkavégzési helyre beosztására vonatkozó többször megismételt utasítását nem megbetegedésre hivatkozva, hanem más indokkal megtagadta, a felettesével előre közölte, hogy az „eredeti munkahelyén” fog a munkakezdési időpontban munkavégzésre megjelenni, és ez ténylegesen meg is történt. Miután ezen a munkavégzési helyen az alperes a felperes munkakörébe már mást osztott be a felperes „kirendelése” alapján, a felperes itt már nem tudott munkába állni, eltávozott, és napokon keresztül nem volt elérhető. Ezen tényállásból az okszerűség, az életszerűség és

a logika szabályai alapján az adott munkanapon történt munkamegtagadással indokolt rendkívüli felmondás megalapozottságára lehet következtetni azzal, hogy az értékelésnél különös jelentősége van a jóhiszeműségnek és a tisztességes joggyakorlás elvének. A munkavállaló keresőképtelensége - annak visszamenőleges megállapítása ellenére - nem vehető figyelembe, ha nem bizonyítja, hogy a kifogásolt magatartás elkövetésekor nem volt munkára képes [BH 2000.418., Ebtv. 44. § a) pont].

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet - a kifejtett módosított indokolással - hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az ügyben irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. október 22.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő